

Source 1 (Wiki) – part 1

Koncept pedagogiky Marie Montessori je zcela jiný od tradičního pojetí vzdělávání. Pedagogické instituce Montessori jsou chápány jako školy zkušeností pro život a nejsou postaveny na memorování žáků. Děti v Montessori školách se vzdělávají zcela jiným způsobem, a přesto jsou jejich poznání na všech úrovních srovnatelné s žáky konvenčních škol. Mezi žáky se nedělají rozdíly, školy jsou dostupné pro všechny bez ohledu na zdravotní, vědomostní nebo sociální stav dítěte.

Montessori svou výuku postavila na tvrzení, že „*Lidská osobnost, ne výchovná metoda musí být brána v úvahu*“.^[5] Žák by mělo být respektován a považován za samostatně vyvíjející se bytost.

2 (thesis, 2017) – part 1

Učení je jedním ze základních procesů, které nás provázejí celý život. V literatuře lze dohledat nespočet definic. Za všechny bych předložila tu, kterou ve své knize Psychologie pro učitele předkládají Čáp a Mareš (2001, s. 80): „Učení znamená získávání zkušeností, utváření a pozměňování jedince v průběhu života“. Podle Hermanna (1969) lze rozlišovat dva základní typy učení – prvním typem je učení objevováním (discovery learning), které je v podstatě jediným způsobem učení v prvních letech života jedince. Člověk se učí tím, že objevuje okolí kolem sebe, a tak získává znalosti. Následně přichází pojmové učení (reception learning), kdy pokládáním otázek získává dítě (potažmo člověk) odpovědi, učí se pojmy a propozice. Oba tyto způsoby vzdělávání jsou potřebné a nezbytné.

3 (blog article) – part 1

Přelom ledna a února je ve školství ve znamení pololetního vysvědčení. V Německu je akademický rok až do července, takže i pololetí tu mají o něco později. Je to sice den slavnostní, výuka končí dříve, ale papír se známkami si ze školy nesou až třetíáci a starší. Prvníáci a druháci neobdrží nejen vysvědčení, ale ani jiné známky v průběhu. Jak to tedy v německém vzdělávacím systému probíhá?

Předně je potřeba říct, že nic jako německý vzdělávací politika neexistuje. Školství si řídí každá spolková země samostatně, takže to, co platí v Severním Porýní - Westfálsku, lze být v Bavorsku úplně jinak.

4 (open access paper) – part 1

Stat' si zachovává teoretický charakter a nepředkládá výsledky vlastního zkušenostního výzkumu. V budoucnu by však mohla sloužit jako dobrý výchozí bod ke kvalitativnímu zkoumání duchovní rozměru waldorfské pedagogiky. Poznatky o motivech, metodách a cílech, ze kterých waldorfská pedagogika vychází a jež používá, jsou důležitým předpokladem uchopení jejího vztahu k dominantní kultuře naší společnosti a potenciálu k jejímu ovlivňování, bereme-li v úvahu, že waldorfské školy jsou součástí českého státního edukačního systému.¹

Jádrem sporu ohledně náboženskosti waldorfské vzdělávání je její anthroposofické pozadí. Anthroposofické hnutí bývá umístěno k novým náboženským směrům, konkrétně k západní esoterické odnoži (Vojtíšek 2007).

5 (blog article) – part 1

Jako nejjednodušší varianta se může zdát v tuto chvíli nedělat nic a jít na test jen tak. Můžete doufat, že vám úspěch přinese talisman, že náhodou zakroužkujete

správné možnosti, že využijete svůj šarm při orální zkoušce, nebo že zasáhne vyšší moc. Je to asi sice zvláštní, když to napíšu já ([vysokoškolský pedagog](#)), ale na některé zkoušky se člověk opravdu nemusí tak intenzivně připravovat. Stačí jen, pokud dokáže znalosti přetavit v praktické využití. Nepochybně to nejde použít u všech předmětů. Kupříkladu matematika je založena na teoretických pravidlech, jenž musíte znát, ale i tam je nezbytná aplikace. **Zkušeného profesora nepřekvapíte svými vědomostmi, ale uvažováním (úvahou, využitím nebo záplem).**

1 (Wiki) – part 2

Na učitele nedívá jako na autoritu, ale jako na ekvivalentního partnera, jehož hlavním úkolem je usilovat o nastolení vhodného prostředí pro učení žáka.^[1] Vyučování v Montessori škole se řídí několika pravidly, mezi něž patří:

V Montessori [učebně](#) je uplatňován princip připraveného prostředí. Prostor je uspořádán do koutků. Užívaný nábytek je rozměrově uzpůsoben potřebám dítěte, přičemž je kladen důraz na jednoduchou manipulaci s ním. Nenachází se tady ale žádné lavice a katedra pro vyučujícího. Dítě nemá za úkol nehnutě pobývat v lavici a pasivně naslouchat výkladu vyučujícího. Prostor třídy by mělo být nastavené tak, aby odpovídalo potřebám dítěte a jeho činností.

2 (thesis, 2017) – part 2

Mareš (Čáp, Mareš, 2001) zmiňuje rozdělení učení na smysluplné (meaningful learning) a mechanické (rote learning), kterým se v 60. letech věnoval americký psycholog Ausubel, ale v zásadě o něm mluvil již Komenský. Zjevně, mechanické memorování je nesprávným způsobem učení, jenž nepřináší žádané výsledky. Aby mohlo být učení pojmenováno za smysluplné, musí být látka pro edukanta dostatečně jasná a předávaná takovým přístupem, aby ji pochopil. K tomu také vyžaduje dostatečné předcházející znalosti, do nichž pak čerstvé poznatky začleňuje. Přes nepopiratelný význam vhodné pomoci ze strany učitele, záleží především na snaze samotného studenta – on sám si musí zvolit, že se chce učit smysluplně a ne mechanicky (Čáp, Mareš, 2001).

3 (blog article) – part 2

Nejsme však moc experti na pedagogiku prvního stupně základní školy, ale vše, co můžeme laicky hodnotit nám z hlediska výuky připadá, že má opravdu hlavu a patu. Metodicky nám to připadá velmi dobré, podobné knížky a pracovní materiály bychom taky bývali chtěli v první třídě obdržet. Ve třídě to mají krásné, ve frontální části lavice a prostor na "hraní", v učebně jinak sedí u stolů po čtyřech žácích. Ze začátku se učili u písmen odezírat z úst a ukazovat je prstama.

Teď už ovládají skoro celou abecedu a počítají do 20. A hlavně se nám líbí množství mnemotechnických pomůcek a obrázků, podle kterých se učí.

To už jsme ale docela odbočili, můžeme se tedy vrátit k hodnocení.

4 (open access paper) – part 2

Je podníceno theosofií, reaguje na tradiční křesťanské prostředí, existence orientálních náboženských směrů v současné spiritualitě nebo na hnutí New Age2 (Štampach 2000). Úplné rozsáhlé a tematicky vysoce diferencované dílo Rudolfa Steinera, otce anthroposofie, vychází z ideje, že: „Věci vnějšího světa jsou projevy, manifestace duchovna“ (Steiner 2004: 38). Přímou waldorfskou pedagogiku je asi nejznámější uplatněním Steinerova učení. Pracuje s následujícími představou člověka: „ (...) člověk jako takový se člení na tělo, duši a ducha.

Životní pojetí, které pramení z výchovného principu waldorfské školy (...), je zcela vybudováno na rovnoměrném poznání lidského těla, duše a ducha a chce zabránit jakékoliv jednostrannosti rovnoměrným poznáváním tří článků lidské přirozenosti“ (Steiner 1993: 47).

5 (blog article) – part 2

2. Provést něco!

Pokud se přece jen chcete pokusit o skoro malý zázrak, abyste si pak dokázali říct, že jste se přinejmenším učili, pojďme na to! Musím vám však říct, že pokud vám fakt zbývá jen několik hodin, působí slovo „naučit“ až příliš ambiciózně. Bude vhodnější pojmenovat naši činnost tak, že se pokusíme „**zvýšit šance“ na udělání zkoušky**. K takovému cíli, můžeme dojít různými způsoby, já ale navrhuji kombinaci přinejmenším těchto kroků:

- zjistit, jak vypadá zkouška,
- shromáždit dostupné podklady,
- zredukovat obsah materiálů na to nejn nutnější,
- naplánovat přípravu,
- učit se.

Zjistit, jak probíhá zkouška.

Source 1 (Wiki) – part 3

Při výuce je využit specifický metodický materiál či Montessori pomůcky. Látka je pro snadnější pochopení řazeno od snadného ke složitějšímu. Klade se především důraz na samostatný rozvoj, samostatnost a tvůrčí práci dítěte. Běžné vyučovací hodiny v Montessori škole neprobíhají, jsou nahrazeny činností dítěte. Na něm záleží, jak dlouho u dané činnosti setrvá. Montessoriovská škola je založena i na tzv. skutečných činnostech, kdy dítě např. pere prádlo, stará se o květiny a zvířata. V Montessori třídě se rovněž žák může volně pohybovat a věnovat se své aktivitě tam, kde je mu to příjemné. Obvykle děti bývají ve smíšených věkových skupinách. Evaluce prací a známkování probíhá slovně.^{[7][8]}

2 (thesis, 2017) – part 3

Hodnocení plní ve výuce několik funkcí. Dvořáková (ve Vališová, Kasíková, 2007) rozlišuje tyto funkce na informativní a formativní, do první zahrnuje funkci kontrolní a diagnostickou, funkci formativní spatřuje jako důležitou pro další vývoj žáka a označuje ji v současném (českém) školství za podceněnou. Slavík (1999) uvádí funkce následující: orientační (z hlediska učitele a jeho přehledu o studentech), didaktická (z pohledu výběru učiva), oficiální (má úlohu pro předávání informací nadřazeným pracovníkům a administrativě), motivační (pro studenta), poznávací a konativní (tedy motivující snahu zkoušeného). Kolář a Šikulová (2009) představují následující funkce hodnocení: motivační, informativní, regulativní (vyučující reguluje činnosti, směr i tempo výuky),

3 (blog article) – part 3

Děti neobdrží žádné známky. Mají v sešitech samozřejmě občas různá razítka se smajlíčkama, nebo nálepkou. Ale známky jako takové se nedějí. Místo toho jsme ale dostali

na třídní schůzce cca 3 listy slovního hodnocení. Opravdu vyčerpávající shrnutí toho, co Vendulce jde a co nejde. A hodnocení se týkalo nejen znalostí; paní učitelka ohodnotila třeba i to, že Venda po tělocviku iniciativně pomáhá uklízet nářadí, pomáhá ostatním dětem, začleňuje se do všech aktivit atd.

A vyjma toho dostává v každém předmětu jednou za dobu i grafické znázornění toho, jak daleko se nachází na cestě ke splnění konkrétních výukových cílů. Tedy třeba tady je Vendina matematika z konce roku:

4 (open access paper) – part 3

Vývojová a pedagogická psychologie waldorfských škol jsou postaveny na anthroposofii, nemají být ovšem prostředkem jejího rozšiřování (Pavoničová 2008). Náboženství zde není předmětem a bývá vyučováno, pokud vůbec, podle vyznání jednotlivých dětí (Štampach 2000). Primárním cílem výchovy je růst svobodné uvědomělé bytosti, která si nachází vlastní adekvátní místo ve světě a přispívá k jeho zvelebení. K tomu se používá metod spirituálně-výzkumných.³ K dalším pedagogickým cílům patří výcvik vědomostních a manipulativních dovedností, probuzení sociálního vědomí a pěstění sebevyjádření včetně spirituálního rozvoje, přičemž kterékoli jsou vnímány jako stejně podstatné (Pol 1996). Z uvedeného plyne i důraz kladený na holistickou formu učebního plánu, v němž jednotlivé předměty musí tvořit koherentní celek.

5 (blog article) – part 3

Každý učitel je jiný, libovolná zkouška je jiná, ale pro efektivní uchystání je vážně potřeba vědět i něco dále, než jen kde a kdy se děje zkouška. Přinejmenším je rozdíl, je-li zkouška ústní, psaná nebo jejich kombinací (např. po úspěšné psané části pokračuje ještě ústním zkoušením). Nebojte se optat vašich spolužáků, nebo studentů vyšších semestrů na to, jak probíhá zkouška z tohoto kurzu. Dozvíte se možná více, než čekáte.

Shromáždit existující podklady

Už je jedno, jestli jste na výuku chodili, nebo ne. Teď to neovlivníte! Protože se z něčeho přece jen musíte učit, udělejte si pořádek v materiálech (svých × cizích), které máte k předmětu.

Source 1 (Wiki) – part 4

Instituce by měla podporovat tvořivého ducha dítěte tak, že dítě si samo zvolí předměty, s jakými chce manipulovat a používá je svým osobitým tvořivým způsobem. Není potřeba, aby učitel do této aktivity jakkoliv zasahoval, má pouze za úkol směřovat dítě k takovým věcem, které odpovídají interním potřebám a věku dítěte. Přestože důraz na nezávislý rozvoj je zřejmý, neznamená to úplnou svobodu všem aktivitám dítěte. Je třeba umět oddělit takové jednání, které je třeba upřednostňovat od takového, kterému by se mělo zamezit. „Výchovný systém Marie Montessoriové je založen na novém pohledu na dítě, které chápe jako aktivní bytost schopnou koncentrace, která umí samostatně budovat svoji individuální osobnost, jestliže má k dispozici pedagogicky připravené prostředí.“^[9]

2 (thesis, 2017) – part 4

vzdělávací, prognostická (při dlouhodobějším sledování výsledků studenta, je možné odhadnout jeho vzdělávací perspektivu) a diferenční. Podlahová a kol. (2012) shledávají

hlavní smysl hodnocení v tom, že nese zpětnou vazbu k dosaženým výsledkům. Dvořáková (ve Vališová, Kasíková, 2007) definuje hodnocení jako reprezentaci výsledků výuky a činnosti vyučovaného, a to v souvislosti s chystaným cílem. Prokeš (2014, s. 81) uvádí, že „správně prováděné hodnocení inspiruje, motivuje a dodává zpětnou vazbu, která je podstatná pro zajištění pomoci“. Slavík (Slavík a kol., 2012) poukazuje na to, že posuzování výsledků vzdělávání je pro žáka velmi podstatné a může mít zásadní účinek na jeho budoucnost.

3 (blog article) – part 4

Že by to byla jednička, se zdá jasné. Ale přitom úplně irelevantní. Daleko významnější je vědět, co všechno už Venda ovládá a co je potřeba víc procvičovat. Tudíž informační hodnota pro rodiče je daleko důležitější. Když o tom tak přemýšlíme, tak odlišnost mezi tímto typem hodnocení a numerickou známkou je stejná, jako kdyby děti na vysvědčení místo známek ze všech předmětů našli jen průměr. Například číslo 1,3 by přineslo rodičům informaci, že dítě se učí celkem dobře, ale každý je asi zvědavý na známky ze samostatných předmětů. Tady jsme ještě o jeden krok dál. Místo jednoho čísla, které průměruje výši dosažení jednotlivých učebních cílů, dostáváme údaj o každém učebním cíli zvlášť.

4 (open access paper) – part 4

Výchova je tady pojata jako umění rozvíjející vlohy svých žáků a směřující ke svobodě, protože jen svobodní jedinci mohou mít v její perspektivě pozitivní účinek na společnost. Kritikové argumentují, že anthroposofie představuje sektářskou či náboženskou ideologii, která je ve vzdělávání reprodukována,⁴ což má dokládat už jen skutečnost, že učitelé se podrobují anthroposofickému vzdělávání. Další argumentační linií je pranýřování nevědeckosti vybraných výukových metod a praktické neužitečnosti jistých předávaných obsahů. Diskuze se také velmi mnohdy dotýkají statutu škol, které nejsou v některých krajích (včetně České republiky) soukromé a jsou placeny státem.

5 (blog article) – part 4

Osobně doporučuji, abyste si postahovali prezentace od učitele, popř. pořídili jím napsaná skripta. Proč? Zkrátka proto, že ve většině skript jsou představeny opakovací otázky ke kapitolám. Můžete si tak utvořit představu o tom, co je a co není významné (stěžejní). Trochu mě mrzí, že v těch materiálech přelétnete fakt zajímavé pasáže, které tam se potěšením napsal váš učitel :(, ale slibte mi, že si to po zkouškovém skutečně pročtete.

Takže už víte, co je potřeba se učit a máte i z čeho. Jak mnoho toho je? Hodně?! No, paráda. Ale zůstaňme trochu realisté. Pokud vám na přípravu na test zbývá jen několik hodin, protože se učíte večer před zkouškou, tak to všechno ani nepročtete.